

NEUVOSTON DIREKTIIVI 2003/81/EY,

annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004,

oleskeluluvasta, joka myönnetään yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa tekeville kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat ihmiskaupan uhreja tai jotka ovat joutuneet laittomassa maahantulossa avustamisen kohteiksi

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 63 artiklan ensimmäisen kohdan 3 alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽²⁾,

ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽³⁾,

ovat kuulleet alueiden komiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Yhteisen maahanmuuttopolitiikan muotoilu, mikä käsittää myös ulkomaalaisten maahantuloa ja maassa oleskelua koskevien edellytysten määrittelyn ja toimet laittoman maahanmuuton torjumiseksi, on olennainen osa Euroopan unionin tavoitetta luoda vapautteen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuva alue.
- (2) Eurooppa-neuvosto ilmaisi Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetyssä erityiskokouksessaan päättäväisyytensä torjua laitonta maahanmuuttoa sen lähteillä muun muassa toimimalla niitä vastaan, jotka harjoittavat ihmiskauppaa ja käyttävät maahanmuuttajia taloudellisesti hyväkseen. Se kehotti jäsenvaltioita keskittämään ponnistelunsa rikollisjärjestöjen tunnistamiseen ja hajottamiseen ja samalla suojaamaan uhrien oikeuksia.
- (3) Osoituksena kasvavasta huolesta, jonka tämä ilmiö on saanut kansainvälisesti, Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokous on hyväksynyt kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen yleissopimuksen ja sitä täydentävät pöytäkirjan, joka koskee ihmiskaupan, erityisesti naisten ja lasten kaupan ehkäisemistä, torjumista ja rankaisemista sekä pöytäkirjan maitse, meritse ja ilmaiteitse tapahtuvan maahanmuuttajien salakuljetuksen kieltämisestä. Yhteisö ja sen viisitoista jäsenvaltiota ovat allekirjoittaneet yleissopimuksen ja sen pöytäkirjat joulukuussa 2000.
- (4) Tämä direktiivi ei rajoita kansainvälisen pakolaisoikeuden nojalla pakolaisille, tilapäistä suojelua saaville tai kansainvälistä suojelua hakeville henkilöille annettavaa suojelua eikä muiden ihmisoikeuksia koskevien väliin soveltamista.
- (5) Tämä direktiivi ei rajoita uhrien, todistajien tai erityisen heikossa asemassa olevien henkilöiden suojelua koskevien muiden säännösten soveltamista. Se ei vaikuta

myöskään jäsenvaltioiden toimivaltaan myöntää oleskelulupa humanitaarisista tai muista syistä.

- (6) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon muun ohessa Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet.
- (7) Jäsenvaltioiden olisi pantava tämän direktiivin säännökset täytäntöön sen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden sukupuoleen, rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen katsomatta.
- (8) Euroopan unionin tasolla on edellä mainittujen rikosten ehkäisemisen ja torjumisen tehostamiseksi hyväksytty laittomassa maahantulossa, kauttakulussa ja maassa oleskelussa avustamisen määrittelystä 28 päivänä marraskuuta 2002 annettu neuvoston direktiivi 2002/90/EY ⁽⁴⁾ ja ihmiskaupan torjunnasta 19 päivänä heinäkuuta 2002 tehty neuvoston puitepäätös 2002/629/YOS ⁽⁵⁾.
- (9) Tällä direktiivillä otetaan käyttöön oleskelulupa, joka on tarkoitettu ihmiskaupan uhreille ja, jos jäsenvaltio päättää laajentaa direktiivin soveltamisalaa, myös laittomassa maahantulossa avustamisen kohteiksi joutuneille kolmansien maiden kansalaisille, joille oleskelulupa on riittävä kannuste tehdä yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa mutta jonka myöntämiseen liittyy kuitenkin tiettyjä ehtoja väärinkäytösten estämiseksi.
- (10) Tätä varten on sovittava oleskeluluvan myöntämisperusteista, oleskelun edellytyksistä ja oleskeluluvan uusimatta jättämisen tai peruuttamisen perusteista. Tämän direktiivin mukainen oleskeluoikeus on ehdollinen ja väliaikainen.
- (11) Asianomaisille kolmansien maiden kansalaisille olisi ilmoitettava mahdollisuudesta saada tällainen oleskelulupa, ja heille olisi annettava sitä varten harkinta-aika. Sen olisi annettava heille mahdollisuus tehdä perusteltu päätös siitä, haluavatko he (siitä mahdollisesti aiheutuvista riskeistä huolimatta) tehdä yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa, jotka voivat olla poliisi-, syyttäjä- ja oikeusviranomaisia, siten, että he tekevät yhteistyötä vapaasta tahdostaan ja niin ollen tehokkaammin.

⁽¹⁾ EYVL C 126 E, 28.5.2002, s. 393.

⁽²⁾ Lausunto annettu 5. joulukuuta 2002 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL C 221, 17.9.2002, s. 80.

⁽⁴⁾ EYVL L 328, 5.12.2002, s. 17.

⁽⁵⁾ EYVL L 203, 1.8.2002, s. 1.

- (12) Ottaen huomioon asianomaisten kolmansien maiden kansalaisten haavoittuva asema heille olisi annettava tämän direktiivin mukaista tukea. Sen avulla he voivat toipua ja päästä rikoksentekijöiden vaikutuspiiristä. Tämän direktiivin tarkoittamille kolmansien maiden kansalaisille annettava sairaanhoito käsittää tarvittaessa myös psykoterapeuttisen hoidon.
- (13) Toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä päätös oleskeluluvan myöntämisestä vähintään kuudeksi kuukaudeksi tai sen uusimisesta, ja niiden olisi tällöin harkittava, täytyvätkö asiaankuuluvat ehdot.
- (14) Tämän direktiivin soveltaminen ei saisi rajoittaa toimia, joita toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat asiaankuuluvien kansallisten menettelyjen eri vaiheissa ja etenkin selvittäessään kyseisiä rikoksia.
- (15) Jäsenvaltioiden olisi harkittava, voivatko ne kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti sallia muilla perusteilla sellaisten kolmansien maiden kansalaisten, jotka saattavat kuulua tämän direktiivin soveltamisalaan mutta jotka eivät tai eivät enää täytä siinä asetettuja edellytyksiä, heidän perheenjäsentensä tai näihin rinnastettavien henkilöiden maassa oleskelun.
- (16) Jotta asianomaiset kolmansien maiden kansalaiset voisivat saavuttaa itsenäisen aseman eivätkä palaisi rikollisverkoston piiriin, oleskeluluvan haltijoiden olisi tässä direktiivissä asetettujen ehtojen puitteissa voitava päästä työmarkkinoille ja hankkia ammatillista ja yleissivistävää koulutusta. Myöntäessään oleskeluluvan haltijoille oikeuden hankkia ammatillista ja yleissivistävää koulutusta jäsenvaltioiden olisi erityisesti otettava huomioon oleskelun todennäköinen kesto.
- (17) Asianomaisten kolmansien maiden kansalaisten osallistumisen jo olemassa oleviin tai tuleviin ohjelmiin ja järjestelyihin olisi tuettava heidän paluutaan normaaliin sosiaaliseen elämään.
- (18) Jos asianomaiset kolmansien maiden kansalaiset hakevat muunlaista oleskelulupaa, jäsenvaltiot tekevät päätöksen yleisen kansallisen ulkomaalaislainsäädännön perusteella. Jäsenvaltioiden olisi otettava tällaisen hakemuksen tarkastelussa huomioon, että kyseisille kolmannen maan kansalaisille on annettu oleskelulupa tämän direktiivin perusteella.
- (19) Jäsenvaltioiden olisi toimitettava komissiolle ne tämän direktiivin täytäntöönpanoa koskevat tiedot, jotka on määritelty oikeus- ja sisäasioiden alaan kuuluvia asioita koskevien tilastotietojen keräämiseen ja käsittelyyn kehitettyjen toimintojen yhteydessä.
- (20) Koska tämän direktiivin tavoitetta, joka on sellaisille asianomaisille kolmansien maiden kansalaisille, jotka tekevät yhteistyötä ihmiskaupan torjumiseksi, ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, se

voidaan suunnitellun toiminnan laajuuden vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.

- (21) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti nämä jäsenvaltiot eivät osallistu tämän direktiivin antamiseen, se ei sido niitä eikä sitä sovelleta niihin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta pöytäkirjan 4 artiklan soveltamista.
- (22) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän direktiivin antamiseen, se ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta siihen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

Yleiset säännökset

1 artikla

Tarkoitus

Tämän direktiivin tarkoituksena on määritellä ehdot, jotka koskevat määräaikaisten oleskelulupien myöntämistä sellaisille kolmansien maiden kansalaisille, jotka tekevät yhteistyötä ihmiskaupan tai laittoman maahantulon avustamisen torjumiseksi, jolloin niiden lupien voimassaoloaika liittyy asiaankuuluvien kansallisten menettelyjen kesto.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'kolmannen maan kansalaisella' henkilöä, joka ei ole Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu Euroopan unionin kansalainen;
- b) 'laittomassa maahantulossa avustamisella' direktiivin 2002/90/EY 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuna kaltaisia tapauksia;
- c) 'ihmiskaupalla' puitepäätöksen 2002/629/YOS 1, 2 ja 3 artiklassa tarkoitettuna kaltaisia tapauksia;
- d) 'maastapoistamispäätöksen täytäntöönpanotoimenpiteellä' mitä hyvänsä jäsenvaltion toteuttamaa toimenpidettä, jonka tarkoituksena on panna täytäntöön toimivaltaisten viranomaisten päätös kolmannen maan kansalaisen maasta poistamisesta;

e) 'oleskeluluvalla' mitä hyvänsä jäsenvaltion myöntämää lupaa, jonka perusteella tässä direktiivissä asetetut ehdot täyttävä kolmannen maan kansalainen voi laillisesti oleskella kyseisen valtion alueella;

6 artikla

f) 'ilman huoltajaa tulevilla alaikäisillä' alle 18-vuotiaita kolmannen maan kansalaisia, jotka saapuvat jäsenvaltion alueelle ilman heistä joko lain tai vakiintuneen käytännön mukaan vastuussa olevaa aikuista, niin kauan kuin he eivät tosiasiallisesti ole tällaisen aikuisen huostassa, tai alaikäisiä, jotka ovat jääneet ilman huoltajaa sen jälkeen, kun he ovat saapuneet jäsenvaltion alueelle.

Harkinta-aika

3 artikla

Sovellettamisala

1. Jäsenvaltioiden on sovellettava tätä direktiiviä kolmannen maan kansalaisiin, jotka ovat tai ovat olleet ihmiskauppaan liittyvien rikosten uhreja, vaikka he olisivat tulleet jäsenvaltioiden alueelle laittomasti.

2. Jäsenvaltiot voivat soveltaa tätä direktiiviä kolmannen maan kansalaisiin, jotka ovat joutuneet laittomassa maahanmuutossa avustamisen kohteiksi.

3. Tätä direktiiviä sovelletaan kyseessä olevan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisen täysi-ikäisyyden saavuttaneisiin kolmannen maan kansalaisiin.

Edellisestä poiketen jäsenvaltiot voivat kansallisen lainsäädäntönsä mukaisin edellytyksin päättää soveltaa tätä direktiiviä myös alaikäisiin.

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseisille kolmannen maan kansalaisille annetaan harkinta-aika, jotta he voivat toipua kokemuksistaan ja päästä rikoksiin syyllistyneiden henkilöiden vaikutuspiiristä niin, että he kykenevät tekemään perustellun päätöksen siitä, tekevätkö he yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun harkinta-ajan kesto ja alkamishetki määritellään kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

2. Harkinta-ajan kuluessa ja siihen asti, kun toimivaltaiset viranomaiset ovat tehneet päätöksen, asianomaisilla kolmannen maan kansalaisilla on oikeus saada 7 artiklassa tarkoitettu kohtelu, eikä heitä koskevaa maastapoistamistoimenpidettä saa panna täytäntöön.

3. Harkinta-aika ei anna kyseiselle henkilölle tämän direktiivin mukaista oleskeluoikeutta.

4. Jäsenvaltio voi milloin tahansa keskeyttää harkinta-ajan, jos toimivaltaiset viranomaiset ovat todenneet, että kyseinen henkilö on aktiivisesti, vapaaehtoisesti ja omasta aloitteestaan solminut uudelleen siteet 2 artiklan b ja c alakohdassa tarkoitettuihin rikoksiin syyllistyneisiin henkilöihin tai jos tämä on tarpeen yleiseen järjestykseen ja kansallisen turvallisuuden suojaamiseen liittyvistä syistä.

4 artikla

Suotuisimmat säännökset

Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita antamasta tai pitämästä voimassa tässä direktiivissä tarkoitettujen henkilöiden kannalta suotuisampia säännöksiä.

II LUKU

Oleskeluluvan myöntämisenettä

5 artikla

Asianomaisille kolmannen maan kansalaisille annettavat tiedot

Kun jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset katsovat, että tätä direktiiviä voidaan soveltaa kolmannen maan kansalaiseen, niiden on ilmoitettava direktiivin mukaisista mahdollisuuksista kyseiselle henkilölle.

Jäsenvaltiot voivat päättää, että nämä tiedot voi antaa myös valtiosta riippumaton järjestö tai kyseisen jäsenvaltion erikseen nimeämä yhdistys.

7 artikla

Kohtelu ennen oleskeluluvan myöntämistä

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asianomaisille kolmannen maan kansalaisille, joilla itsellään ei ole riittävästi varoja, taataan sellainen elintaso, että heidän on mahdollista tulla toimeen, samoin kuin kiireellisen sairaanhoidon saanti. Viranomaisten on otettava huomioon muita heikommassa asemassa olevien henkilöiden erityistarpeet, mukaan lukien tarvittaessa ja jos kansallinen lainsäädäntö niin edellyttää, psykologinen tuki.

2. Jäsenvaltioiden on tätä direktiiviä soveltaessaan otettava asianmukaisesti huomioon asianomaisten kolmannen maan kansalaisten turvallisuutta ja suojelua koskevat tarpeet kansallista lainsäädäntöä noudattaen.

3. Jäsenvaltioiden on tarjottava asianomaisille kolmannen maan kansalaisille tarvittaessa käänös- ja tulkkauksipalveluja.

4. Jäsenvaltiot voivat kansallisessa lainsäädännössä asetettujen ehtojen mukaisesti myöntää asianomaisille kolmannen maan kansalaisille maksutonta oikeusapua, mikäli siitä on säädetty.

8 artikla

Oleskeluluvan myöntäminen ja uusiminen

1. Harkinta-ajan päätyttyä, tai aiemmin, mikäli toimivaltaiset viranomaiset katsovat asianomaisen kolmannen maan kansalaisen jo tällöin täyttävän b alakohdassa säädetty edellytykset, jäsenvaltioiden on harkittava,

- a) onko hänen oleskeluunsa jäsenvaltion alueella syytä jatkaa tutkinnallisista tai oikeuskäsittelyyn liittyvistä syistä;
- b) onko hän selvästi halukas tekemään yhteistyötä; ja
- c) onko hän katkaissut kaikki siteet henkilöihin, joita epäillään teoista, jotka voidaan katsoa 2 artiklan b ja c alakohdassa tarkoitetuiksi rikoksiksi.

2. Oleskeluluvan myöntäminen edellyttää 1 kohdan mukaisten ehtojen täyttymistä, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta yleiseen järjestykseen ja kansallisen turvallisuuden suojamiseen liittyviin syihin.

3. Oleskelulupa on voimassa vähintään kuusi kuukautta, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta 14 artiklassa viitattuihin oleskeluluvan peruuttamista koskeviin säännöksiin. Oleskelulupa uusitaan, jos tämän artiklan 2 kohdassa säädetty edellytykset edelleen täyttyvät.

III LUKU

Oleskeluluvan haltijoiden kohtelu

9 artikla

Kohtelu oleskeluluvan myöntämisen jälkeen

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että oleskeluluvan haltija, jolla ei ole riittävästi varoja, saa ainakin 7 artiklassa tarkoitetun kohtelun.

2. Jäsenvaltioiden on annettava tarvittavaa lääketieteellistä tai muuta apua niille asianomaisille kolmannen maan kansalaisille, joilla ei ole riittävästi varoja ja joilla on erityistarpeita, kuten raskaana oleville naisille, vammaisille tai seksuaalisen tai muun väkivallan uhreille sekä, jos jäsenvaltiot käyttävät niille 3 artiklan 3 kohdassa annettua mahdollisuutta, alaikäisille.

10 artikla

Alaikäiset

Jos jäsenvaltiot käyttävät niille 3 artiklan 3 kohdassa annettua mahdollisuutta, sovelletaan seuraavia säännöksiä:

- a) Jäsenvaltioiden on tätä direktiiviä soveltaessaan otettava huomioon lapsen etu. Niiden on huolehdittava, että menettely on asianmukainen lapsen ikä ja kehitysaste huomioon

ottaen. Ne voivat erityisesti pidentää harkinta-aikaa, jos katsovat tämän olevan lapsen edun vuoksi tarpeen.

- b) Jäsenvaltioiden on myönnettävä alaikäisille oikeus koulunkäyntiin samoin edellytyksin kuin jäsenvaltion kansalaisille. Jäsenvaltiot voivat säätää, että tämä oikeus koskee ainoastaan yhteiskunnan kustantamaa opetusta.

- c) Kun kyseessä on kolmannen maan kansalainen, joka on ilman huoltajaa tuleva alaikäinen, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistuakseen hänen henkellisydestään, kansalaisuudestaan sekä siitä, että hän tulee ilman huoltajaa. Niiden on myös tehtävä kaikkensa, jotta alaikäisen perhe voitaisiin löytää mahdollisimman pian, ja toteutettava viipymättä tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että alaikäinen saa kansallisen lainsäädännön mukaisen oikeudellisen edustajan, tarvittaessa myös rikosoikeudellisia menettelyjä varten.

11 artikla

Ansio työ sekä ammatillinen ja yleissivistävä koulutus

- 1. Jäsenvaltiot määrittävät säännöt, joiden mukaisesti oleskeluluvan haltijoilla on oikeus pääsyyn työmarkkinoille sekä ammatilliseen ja yleissivistävään koulutukseen.

Tällainen pääsy rajoittuu oleskeluluvan voimassaoloaikaan.

- 2. Työmarkkinoille sekä ammatilliseen ja yleissivistävään koulutukseen pääsyä koskevista edellytyksistä ja menettelyistä määräävät toimivaltaiset viranomaiset kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

12 artikla

Asianomaisia kolmannen maan kansalaisia koskevat ohjelmat tai järjestelmät

- 1. Asianomaisille kolmannen maan kansalaisille on myönnettävä pääsy jäsenvaltioiden, taikka valtioista riippumattomien järjestöjen tai yhdistysten, joilla on erityisjärjestelyjä jäsenvaltioiden kanssa, olemassa oleviin ohjelmiin tai järjestelmiin, joiden tarkoituksena on heidän palauttamisensa normaaliin sosiaaliseen elämään ja joihin sisältyy tarvittaessa ammattitaidon parantamiseen tarkoitettuja kursseja tai valmistamista tuettuun kotimaahan paluuseen.

Jäsenvaltiot voivat järjestää erityisohjelmia tai -järjestelmiä asianomaisille kolmannen maan kansalaisille.

- 2. Kun jäsenvaltio päättää ottaa käyttöön ja toteuttaa 1 kohdassa tarkoitettuja ohjelmia tai järjestelmiä, se voi asettaa oleskeluluvan myöntämisen tai sen uusimisen ehdoksi mainittuihin ohjelmiin tai järjestelmiin osallistumisen.

IV LUKU

Oleskeluluvan uusimatta jättäminen ja peruuttaminen

13 artikla

Oleskeluluvan uusimatta jättäminen

1. Tämän direktiivin perusteella myönnettyä oleskelulupaa ei uusita, jos 8 artiklan 2 kohdassa säädetty edellytykset eivät enää täyty tai jos asiaankuuluva menettely on päätynyt toimivaltaisen viranomaisen tekemällä päätöksellä.

2. Tämän direktiivin perusteella myönnetyn oleskeluluvan voimassaolon päätyttyä sovelletaan yleistä ulkomaalaissäädäntöä.

14 artikla

Oleskeluluvan peruuttaminen

Oleskelulupa voidaan peruuttaa milloin tahansa, jos sen myöntämisen edellytykset eivät enää täyty. Erityisesti oleskelulupa voidaan peruuttaa seuraavissa tapauksissa:

- a) jos luvan haltija on aktiivisesti, vapaaehtoisesti ja omasta aloitteestaan luonut uudelleen siteet 2 artiklan b ja c alakohdassa tarkoitettua rikoksesta epäiltyihin; tai
- b) jos toimivaltainen viranomainen katsoo, että uhrin yhteistyö on vilpillistä tai hänen tekemänsä ilmoitus on vilpillinen tai perusteeton; tai
- c) yleiseen järjestykseen ja kansallisen turvallisuuden suojaamiseen liittyvistä syistä; tai
- d) jos uhri ei enää suostu yhteistyöhön; tai
- e) jos toimivaltainen viranomainen päättää olla jatkamatta menettelyä.

V LUKU

Loppusäännökset

15 artikla

Suojalauseke

Tämän direktiivin soveltaminen ei rajoita uhrien ja todistajien suojelemiseen liittyvien kansallisten erityissääntöjen soveltamista.

16 artikla

Kertomus

1. Komissio antaa viimeistään 6 päivänä elokuuta 2008 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta jäsenvaltioissa ja tekee tarvittaessa ehdotuksia sen muuttamisesta. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kaikki tämän kertomuksen laatimista varten tarvittavat tiedot.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun kertomuksen antamisen jälkeen komissio laatii vähintään kolmen vuoden välein Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta jäsenvaltioissa.

17 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan ennen 6 päivää elokuuta 2006. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

18 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

19 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti.

Tehty Luxemburgissa 29 päivänä huhtikuuta 2004.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. Mc DOWELL